



Kinderopvang  
't Hummelhuis



# Pedagogisch beleid

Kinderopvang 't Hummelhuis

Versie: maart 2025

Een betekenisvolle bijdrage leveren aan de ontwikkeling van ieder kind, dat is waarvoor wij ons dagelijks inzetten. We zijn ervan overtuigd dat invloeden en ervaringen tijdens de eerste levensjaren van een kind van cruciaal belang zijn voor de verdere ontwikkeling. Bij ons mag een kind zich onbezorgd ontwikkelen tot een evenwichtig, zelfstandig en gelukkig individu. Een fijne basis voor de toekomst en deelname aan de maatschappij.

Bij 't Hummelhuis bieden we kinderopvang voor kinderen tussen de 0 en 13 jaar. Dit doen we op onze kinderdagverblijven, peuterspeelgroepen en buitenschoolse opvang. We creëren een veilige, ongedwongen en warme omgeving waarin het kind centraal staat. Bij ons mag en kan ieder kind zichzelf zijn. Vanuit respect, vertrouwen en acceptatie spelen onze pedagogisch medewerkers in op de wensen en behoeften van kinderen. Ook stabiliteit, optimisme, plezier en continuïteit vinden we van groot belang. Maar wat we het allerbelangrijkst vinden? Dat een kind zich veilig voelt, leert vertrouwen op zijn eigen kunnen en fijne herinneringen overhoudt aan de tijd bij 't Hummelhuis.

Iedere kinderopvang organisatie dient verantwoorde kinderopvang te bieden, zoals beschreven in de Wet kinderopvang. Onder verantwoorde kinderopvang wordt het volgende verstaan:

- Het bieden van een veilige en gezonde emotionele omgeving
- Het bevorderen van de persoonlijke en sociale competentie van kinderen
- De socialisatie van kinderen door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen

In dit pedagogisch beleid beschrijven we op welke manier wij deze punten in de praktijk vormgeven. Het vormt de basis voor ons handelen op onze vestigingen.

Voor beide vestigingen hebben wij een informatieboekje waarin je praktische informatie leest, zoals de groepsindeling, aanvragen van verlof en onze openingstijden. Deze informatieboekjes zijn onderdeel van ons pedagogisch beleid en zijn te downloaden op onze website.

## Inhoud

1.	Emotionele veiligheid.....	1
1.1	Vaste pedagogisch medewerkers.....	1
1.2	Interactievaardigheden .....	1
1.3	Aansluiten bij het kind.....	2
1.4	Pedagogisch coach .....	2
1.5	Voorspelbaarheid .....	2
1.6	Vorbereide omgeving .....	2
1.7	Stamgroep.....	3
1.8	Wennen .....	3
1.9	Overgang naar andere groep of BSO.....	3
2.	Persoonlijke ontwikkeling.....	4
2.1	Respect voor de autonomie.....	4
2.2	Focus op proces .....	5
2.3	Ontwikkelingsgebieden.....	5
2.4	Activiteiten .....	6
2.5	VVE .....	6
3.	Sociale ontwikkeling.....	7
3.1	Leeftijdsgenoten .....	7
3.2	Onderlinge contacten .....	7
3.3	Conflicten .....	7
3.4	Uiten van emoties.....	7
3.5	Kinderparticipatie.....	7
4.	Normen en waarden .....	8
4.1	Gezonde kinderopvang .....	8
4.2	Diversiteit.....	8
4.3	Voorbeeldfunctie.....	8
4.4	Positief bekrachtigen .....	8
4.5	Vrijheid, grenzen en regels.....	9
4.6	Begeleiden ongewenst gedrag .....	9
5.	Ontwikkeling volgen.....	10
5.1	Mentor .....	10
5.2	Het volgen van de ontwikkeling .....	10
5.3	Overdracht naar de basisschool .....	10
5.4	Opvallend gedrag .....	10
5.5	Ondersteuning.....	11
6.	Kwaliteitszorg.....	12
6.1	Pedagogisch medewerkers .....	12
6.2	Stagiaires .....	12
6.3	Vrijwilligers.....	12
6.4	Pedagogisch medewerker in ontwikkeling.....	12

## 1. Emotionele veiligheid

De allerbelangrijkste voorwaarde om je te kunnen ontwikkelen, is een veilige basis. Niet alleen fysieke veiligheid, maar ook op emotioneel vlak. Wanneer een kind zich veilig en vertrouwd voelt, ontstaat er ruimte om te ontdekken, te experimenteren en nieuwe ervaringen op te doen.

### 1.1 Vaste pedagogisch medewerkers

Iedere groep heeft zijn eigen, vaste pedagogisch medewerkers. Fijn en vertrouwd, voor kinderen en ouders. De pedagogisch medewerkers kennen de kinderen en weten wat zij moeten doen om in te spelen op de wensen en behoeften van ieder kind. Doordat onze pedagogisch medewerkers regelmatig even bij elkaar binnenlopen, kennen de kinderen hen vaak al van gezicht. Dit is bij de overgang naar de volgende groep erg helpend.

Ziekte of afwezigheid van medewerkers wordt waar mogelijk opgevuld door onze vaste collega's, waarbij rekening wordt gehouden met medewerkers die de kinderen kennen. Daarnaast hebben we een vaste invalmedewerker in dienst, die op beide locaties een vertrouwd gezicht is.

Aan elke 0-jarige worden 2 vaste pedagogisch medewerkers toegewezen. Op de dagen dat het kind komt, is altijd minimaal 1 van hen aanwezig. Naast het vaste gezicht kunnen andere pedagogisch medewerkers worden ingezet. Ingeval van ziekte, verlof of vakantie, mogen wij afwijken van het vaste gezichtencriterium. Dit mag alleen als er geen ander vast gezicht beschikbaar is dat ter vervanging van het afwezige vaste gezicht kan worden ingezet.

### 1.2 Interactievaardigheden

Veiligheid en welbevinden vormen de basis voor alles. In de kinderopvang is de pedagogisch medewerker de belangrijkste bron van veiligheid voor jonge kinderen. Het opbouwen van een veilige en vertrouwde relatie met- en tussen kinderen, doet zij door het inzetten van interactievaardigheden. Hierdoor zorgt een pedagogisch medewerker voor een fijne en veilige omgeving wat de ontwikkelingskansen van kinderen vergroot. Interactievaardigheden dragen bij aan de emotionele veiligheid, de persoonlijke- en sociale competenties van de kinderen en het overbrengen van waarden en normen: de vier pedagogische basisdoelen.

Onder de 6 interactievaardigheden verstaan wij:

- **Sensitieve responsiviteit:** het oppikken van signalen van een kind en het reageren op een gepaste manier.
- **Respect voor de autonomie:** Wanneer een pedagogisch medewerker de autonomie van een kind respecteert, stimuleert zij een kind actief en accepteert zij ideeën en oplossingen van het kind. Hierdoor krijgt het de ruimte om in eigen tempo te ontwikkelen.
- **Structureren en grenzen stellen:** Met deze vaardigheid geeft een pedagogisch medewerker leiding, maakt zij duidelijk wat er gaat gebeuren en wat daarbij de bedoeling is. Dit doet zij door het geven van positieve gedragsaanwijzingen, de kinderen te leren wat ze moeten doen, rituelen en zelf het goede voorbeeld te geven.
- **Praten en uitleggen:** Het verwoorden van handelingen en het praten met kinderen waarbij de inhoud wordt afgestemd op het begripsniveau en interesse van kinderen.
- **Begeleiden van interacties:** Het bevorderen van de contacten tussen kinderen onderling. Het gaat om het opmerken van kansen, deze benutten en het benoemen van interacties. Pedagogisch medewerkers helpen kinderen om zich veilig bij elkaar te voelen en om positieve relaties op te bouwen door het begeleiden van de interacties.
- **Ontwikkelingsstimulering:** De extra handelingen van de pedagogisch medewerker om een kind te stimuleren binnen verschillende ontwikkelingsgebieden.

### 1.3 Aansluiten bij het kind



Ieder kind heeft behoefte aan steun, aandacht en warmte en laat dat op zijn eigen manier merken. Bijvoorbeeld door taal, maar ook door non-verbale signalen zoals een trillende lip, wegkijken of juist een glimlach. Een pedagogisch medewerker heeft oog voor deze signalen. Ze merkt ze op en reageert door een kind op schoot te nemen bij verdriet of een high-five te geven wanneer iets is gelukt.

Ook een brede glimlach wordt opgemerkt. 'Wat kijk je vrolijk vandaag, is er iets leuks gebeurd?'. Deze communicatie van de pedagogisch medewerker laat zien dat zij betrokken is bij wat een kind ervaart, doet

of voelt. Op deze manier ervaart een kind dat hij kan rekenen op de pedagogisch medewerker en voelt het zich gezien en gehoord. Dit geeft een gevoel van emotionele veiligheid.

### 1.4 Pedagogisch coach

De 6 interactievaardigheden van pedagogisch medewerkers, zijn een belangrijke pijler voor de ontwikkeling van kinderen. Hoe beter een medewerker deze inzet, hoe fijner een kind zich voelt en hoe beter hij zich kan ontwikkelen. Door middel van coaching op de werkvloer, krijgen onze pedagogisch medewerkers ondersteuning bij het ontwikkelen van de interactievaardigheden. Samen met de pedagogisch coach bespreken zij sterke kanten en aandachtspunten van zichzelf in contact met kinderen. Waar is iemand goed in en welke interactievaardigheden kunnen nog verder ontwikkeld worden?

### 1.5 Voorspelbaarheid

Voorspelbaarheid heeft een positief effect op het vertrouwen van een kind. Voorspelbaarheid bieden we gedurende de dag op verschillende manieren. Allereerst door het hanteren van een vast dagritme. Hierdoor bieden we regelmaat en weten kinderen waar zij aan toe zijn, dit geeft houvast. Voorspelbaarheid zit ook in terugkerende rituelen, zoals het zingen van een lied voordat we gaan eten. Rituelen markeren momenten op een dag en bieden structuur.

Daarnaast benoemen we voorwerpen, mensen en dieren maar ook handelingen. Hierdoor wordt de woordenschat van een kind groter, waardoor zijn wereld beter te begrijpen is. Verwoorden doet een pedagogisch medewerker - naast het stimuleren van de taalontwikkeling - vooral om een kind voor te bereiden op situaties, om dingen uit te leggen en om kinderen te betrekken bij wat ze doet. Door middel van taal leggen pedagogisch medewerkers uit wat er gaat gebeuren. Voor kinderen wordt de wereld voorspelbaar wanneer zij worden voorbereid op situaties.

### 1.6 Voorbereide omgeving

Naast vaste pedagogische medewerkers, heeft ook iedere groep zijn eigen ruimte, ook wel de voorbereide omgeving genoemd. Een fijne, rustige maar gezellige plek waar een kind zich thuis voelt. Iedere ruimte heeft een herkenbare inrichting die wij afstemmen op de leeftijd, ontwikkelingsfase en spelbehoeften van de kinderen. Op de BSO is er bijvoorbeeld een plek om te lezen, voor baby's is er een kleed om te kunnen rollen en op de peutergroep kunnen kinderen spelen in een poppenhoek.

Op iedere groep wordt het materiaal met zorg uitgekozen en aangeboden. Herkenbaar voor de inrichting in onze groepen is dat het materiaal, afgestemd op de leeftijd en ontwikkelingsfase van de kinderen, op kind hoogte staat. Zo kunnen de kinderen op de BSO bijvoorbeeld wel zelf bij de scharen maar zijn deze op de peutergroep veilig opgeborgen. De peuters kunnen wel zelf bij de puzzels en de potloden. De pedagogisch medewerker ordent gedurende de dag regelmatig het materiaal op de vaste plekken in de groep. Dit nodigt kinderen uit om met hernieuwde interesse verder te spelen.

Door het gebruik van open kasten, kunnen kinderen zelf pakken waarmee zij willen spelen. Dit stimuleert de zelfstandigheid van een kind, hij heeft geen hulp van een volwassene nodig. Doordat materialen een vaste, herkenbare plek hebben, kan een kind het ook zelf weer opruimen. Daarnaast werken wij met hoeken: verschillende plekken te spelen, samen of liever even alleen. Een goed ingedeelde ruimte dient als derde pedagoog. Het geeft kinderen rust en veiligheid, ze weten wat er van hen wordt verwacht, storen elkaar minder en spelen langer en geconcentreerder.

### 1.7 Stamgroep

Naast een vaste groepsruimte, heeft ieder kind ook één eigen, vaste groep. Ook wel stamgroep genoemd. Hierdoor zien zij steeds dezelfde kinderen, wat bijdraagt aan de emotionele veiligheid. Kinderen herkennen elkaar, spelen samen en bouwen vriendschappen op.

### 1.8 Wennen

Voor het eerst naar de kinderopvang is even wennen. Niet alleen voor een kind, ook voor jou als ouder. We vinden het belangrijk dat jullie je snel op je gemak voelen bij ons en hechten daarom veel waarde aan het wenproces.

Ongeveer 3 weken voordat je kind officieel bij ons start, ontvang je een uitnodiging voor een intakegesprek. Dit gesprek kun je zien als een kennismakingsgesprek waarin wij graag alles te weten komen over je kind. We vullen samen een intakeformulier in waarop we onder andere informatie noteren als eet- en slaapritmes en medische bijzonderheden. Tevens geven we uitleg over het reilen en zeilen op de betreffende groep en bijvoorbeeld ons dagritme.

Na het intakegesprek, mag je kind tweemaal een paar uur komen wennen op de groep. We starten met een deel van de dag, zodat hij langzaam kan wennen aan de tijd dat hij bij ons is. We doen ons best om het wennen te laten plaatsvinden op de dag(en) dat je kind straks daadwerkelijk bij ons komt. Op deze manier kan je kind kennis maken met de pedagogisch medewerkers en kinderen op deze dag. Tevens proberen we het wennen op verschillende tijden te plannen zodat je kind meerdere momenten tijdens een dag bij ons kan meemaken.

Wij hanteren geen vaste wentijden, maar overleggen samen welke tijden wenselijk zijn voor alle partijen. We zorgen er waar mogelijk voor dat je je kind weer kunt ophalen buiten onze reguliere breng- en haaltijden, zodat de pedagogisch medewerker alle tijd heeft om met je te bespreken hoe het is verlopen. Afhankelijk van hoe het is gegaan, overleggen we of er een derde (en laatste) wenmoment wenselijk is. Samen bespreken we wanneer en hoe lang dit wenmoment zal zijn.

### 1.9 Overgang naar andere groep of BSO

Wordt je kind 4 jaar en maakt het de overstap naar de BSO? Of gaat hij over van de baby- naar de peutergroep? Vanzelfsprekend zullen wij deze overgang met veel zorg begeleiden.

Ook in deze situatie mag een kind 2 keer wennen op de nieuwe groep. Dit vindt meestal plaats in de laatste twee weken voordat het kind definitief start op de nieuwe groep. Het kind wordt door een pedagogisch medewerker van de huidige groep naar de nieuwe groep gebracht waar het 2 uur mag komen wennen. De wenmomenten vallen op de dag(en) dat een kind de opvang al bezoekt en worden, na overleg, door de pedagogisch medewerkers onderling afgestemd.

Naast wennen op de nieuwe groep, is een overdracht ook onderdeel van de overgang naar een nieuwe groep en/of BSO. De huidige mentor van het kind vult een intern overdrachtsformulier waar alle belangrijke informatie over het kind op staat. Zij zal aan de hand van dit formulier in gesprek gaan met de mentor op de nieuwe groep. Samen bespreken zij alles wat belangrijk is voor het verzorgen en begeleiden van je kind. Ook zorgt zij ervoor dat de nieuwe mentor alle reeds ingevulde observatieformulieren krijgt en stelt zij jou als ouder op de hoogte van de nieuwe mentor.

## 2. Persoonlijke ontwikkeling

Een kind leert door te ervaren, te experimenteren en zelf iets te ontdekken. Spelen is een natuurlijke manier voor het verkennen van de omgeving en de ontwikkeling van een kind. Spel geeft hun de kans zich te ontwikkelen op verschillende gebieden zoals: motoriek, creatief, taal en cognitief.

### 2.1 Respect voor de autonomie

Ieder kind heeft een eigen karakter en laat op zijn eigen manier de behoefte aan autonomie blijken. Een kind mag zijn wie hij is en door het respecteren van zijn behoeftes, keuzes, ideeën en oplossingen leert het te vertrouwen op zichzelf. Hoe wij de autonomie van een kind respecteren is beschreven in de volgende alinea's.

#### 2.1.1 Zelfredzaamheid

Dingen zelf doen en respect voor de autonomie, twee dingen die feilloos samengaan. Het bevorderen van de zelfredzaamheid vinden we belangrijk. Ons uitgangspunt hierin is: "Wat je zelf kunt, mag je zelf doen". We stimuleren de zelfredzaamheid van kinderen door hen eerst dingen zelf te laten proberen. Bijvoorbeeld het aantrekken van de jas of het smeren van een boterham. Als het niet lukt, mag een kind om hulp vragen. We ondersteunen of helpen een kind. Maar voordat we een handeling overnemen, proberen we een kind door middel van taal te begeleiden. Als we zien dat dit niet lukt, bieden we hulp. Het ontwikkelen van zelfredzaamheid geeft kinderen een competent gevoel. "Ik kan het zelf, niemand hoeft mij te helpen".

*"Een kind dat iets bereikt door zelfstandig te experimenteren verwerft een heel andere kennis, dan een kind dat een kant en klare oplossing krijgt aangeboden." - Emmi Pikler*



#### 2.1.2 Verantwoordelijkheden en keuzes

Autonomie ervaart een kind ook wanneer hij zelf keuzes mag maken. Zelf een plek aan tafel kiezen of zelf bepalen waarmee en hoe lang je ergens mee wil spelen. Door zelf te kiezen, ervaart een kind controle. Wij zorgen ervoor dat de keuzes overzichtelijk, reëel en daadwerkelijk mogelijk zijn. Zo stellen we geen vraag als een kind niet daadwerkelijk een keuze heeft. De vraag: 'ga je mee naar buiten?' suggereert namelijk een keuze, terwijl er eigenlijk al was besloten om naar toch naar buiten te gaan. We vragen dan liever: 'wil je regenlaarzen of schoenen aan naar buiten?' op deze manier heeft het kind toch een keuzemogelijkheid.

Naast het maken van keuzes, ervaart een kind ook autonomie wanneer hij verantwoordelijkheden heeft. Bijvoorbeeld door het helpen met taken als de tafel afruimen, de papierbak legen of inruimen van de vaatwasser. Waar mogelijk geven we ze deze vrijheid en breiden we de verantwoordelijkheden uit naarmate een kind hieraan toe is. De vrijheid om zelf te spelen, te ontdekken en zelf keuzes te maken ontwikkelt zelfbewustzijn en eigenwaarde bij kinderen.

#### 2.1.3 Rol pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerker is voorwaardenscheppend. Zij is begeleider van kinderen en de keuzes die zij maakt of de handelingen die zij uitvoert, zijn in het belang van het kind. Het kind staat centraal, de pedagogisch medewerker is op de achtergrond aanwezig. Kinderen kunnen haar zien of horen, maar zij stoort kinderen niet in hun spel. Ze doet vaak letterlijk een stapje terug en observeert wat er gebeurt. Ze geeft ruimte en straalt vertrouwen uit, waardoor ze een kind de kans geeft zelf iets te proberen of een probleem op te lossen. Ze is niet bezig met het vermaken, amuseren, prijzen of helpen van kinderen. Dit ontnemt een kind de mogelijkheid zelfstandig te spelen, ontdekken en ervaren. De pedagogisch medewerker heeft een rustige basisuitstraling. Door te spreken met een zachte stem, een laag spreektempo en door rustig door de groepsruimte te bewegen, creëert zij rust in de groep.

## 2.2 Focus op proces

Bij ons krijgt een kind alle ruimte om op zijn eigen tempo zichzelf en de wereld om zich heen te ontdekken. Tijdens spel ontdekt hij zijn voorkeuren en interesses, maar ook zijn mogelijkheden en grenzen. Wat kan ik al? Waar loop ik tegenaan? Het belangrijkste uitgangspunt hierin is dat de focus ligt op het proces, niet op het product. Het opdoen van ervaringen is voor ons belangrijker dan het creëren van een eindproduct. Tijdens het schilderen ervaren hoe verf voelt aan je handen of wat er gebeurt als je verschillende kleuren mengt, is waardevoller dan het opleveren van een verftekening.

## 2.3 Ontwikkelingsgebieden

Een kind ontwikkelt zich op verschillende gebieden. Onderstaand beschrijven we hoe wij het stimuleren van de motorische-, creatieve-, taal-, en cognitieve ontwikkeling vormgeven.

### 2.3.1 Motoriek

Lopen, springen, rennen en klimmen. Allerlei motorische vaardigheden die kinderen ontwikkelen door te bewegen. De motoriek speelt een belangrijke rol in de algehele ontwikkeling. Goed ontwikkelde motorische vaardigheden blijken een kind te helpen bij zowel de cognitieve-, sociale als persoonlijke ontwikkeling.

Wij geven kinderen de vrijheid om te bewegen en te ontdekken met alle zintuigen. Zowel tijdens vrij spel als tijdens georganiseerde activiteiten. Vrij spel biedt de mogelijkheid tot het spontaan oefenen van motorische vaardigheden. Bijvoorbeeld door buiten te fietsen, skeeleren of te graven in de zandbak en binnen door een blokkentoren te bouwen of te knippen. Daarnaast zorgen we voor georganiseerde momenten waarop we de motorische vaardigheden stimuleren. Bijvoorbeeld wanneer we gebruik maken van de gymzaal en hier een parcours uitzetten.

### 2.3.2 Creatief

We vinden het belangrijk dat spelmateriaal een beroep doet op de creativiteit en het denkvermogen van een kind. We kiezen daarom graag voor 'passief materiaal', speelgoed dat uit zichzelf niets doet en daardoor een beroep doet op de creativiteit. Denk bijvoorbeeld aan blokken, kralen, zand of bakjes. Passief materiaal is niet leeftijdsgebonden, wat betekent dat we dit toepassen op alle groepen. Het materiaal biedt oneindig veel spelmogelijkheden. Bekers kun je stapelen, een kartonnen doos wordt een vliegtuig en met stenen kun je ijsjes betalen.

Het stimuleren van de creativiteit doen we tevens tijdens het ondernemen van activiteiten als verven, verkleden, dansen, tekenen of een musical workshop. Het belangrijkste hierin is dat een kind plezier ervaart en durft te experimenteren zonder hierin geremd te worden. De pedagogisch medewerker staat daarom open voor de ideeën van een kind en volgt hierin ons principe 'focus op het proces in plaats van product'.

### 2.3.3 Taal

Wanneer een kind omringt is met positief en respectvol taalgebruik en ook op deze manier wordt benaderd, voelt het zich gewaardeerd en geliefd. Kinderen krijgen te horen wat wel de bedoeling is. Hierdoor ontwikkelen ze een positief zelfbeeld.

Pedagogisch medewerkers gebruiken gewone spreektaal als zij met een kind praten. In de praktijk betekent dit dat zij de juiste benamingen van woorden gebruiken. Een auto is bijvoorbeeld geen tuut-tuut en mama verdient geen centjes maar is naar haar werk. Een kind leert zo de juiste benamingen van woorden en correcte zinsopbouw. Door zo min mogelijk gebruik te maken van verkleinwoorden, nemen we een kind serieus. We trekken onze jas aan en wassen onze handen i.p.v. onze handjes.

De taalontwikkeling van een kind stimuleren we tevens door te benoemen wat we (van plan zijn te gaan) doen en te vertellen wat we zien en horen. Ook voorlezen en zingen vergroten de woordenschat van een kind.



### 2.3.4 Cognitief

Problemen oplossen, nadenken en redeneren: allerlei aspecten van de cognitieve ontwikkeling. Het ontwikkelen hiervan gaat in interactie met de omgeving. Veelal vanzelf, omdat de meeste kinderen van nature leer- en nieuwsgierig zijn.

De cognitieve ontwikkeling is nauw verbonden met de taalontwikkeling. De pedagogisch medewerker speelt hierop in, door het stellen van vragen. Hiermee zet zij een kind aan het denken, in plaats van het aanbieden van kant-en-klare oplossingen. Bijvoorbeeld: 'Hoe komt het dat de bladeren aan de boom verkleuren?'. Ook praat en vertelt zij veel, zo legt ze uit hoe dingen werken en beantwoordt de vragen die leven bij een kind. Tot slot stimuleert ons spelmateriaal de cognitieve ontwikkeling, denk aan constructiemateriaal en puzzels.

### 2.4 Activiteiten

Dagelijks worden er verschillende activiteiten aangeboden. We zorgen voor een gevarieerd aanbod, afgestemd op de leeftijd en interesses van de kinderen in de groep. Zo ontdekken de baby's sneeuw, doen de peuters een kleurenspeel in de kring en maken de oudste BSO-kinderen zelfstandig soep of doen we een heuse selfie-challenge.

Het aanbieden van activiteiten doen we op het kinderdagverblijf aan de hand van (terugkerende) thema's. Op de BSO hanteren we geen vaste thema's maar stellen we een activiteitenprogramma op in samenspraak met kinderen.

Activiteiten hebben enerzijds ontspanning als doel, maar ondernemen wij ook om kinderen uit te dagen nieuwe vaardigheden te ontwikkelen en hen te stimuleren op verschillende ontwikkelingsgebieden. Een kind bepaalt zelf of het mee wil doen met een activiteit. Deelname wordt gestimuleerd, maar nooit verplicht.



### 2.5 VVE

We vinden het belangrijk dat kinderen optimaal gestimuleerd worden in hun ontwikkeling. Daarom hebben wij ervoor gekozen om op het kinderdagverblijf te werken met Piramide. Dit is een VVE-methode (voor- en Vroegschoolse Educatie). Piramide heeft als doel om kinderen in een veilige omgeving te laten spelen en leren. Het spel van het kind wordt daarbij als basis gezien: een kind kan leren door eigen initiatief of kan gestimuleerd worden door de pedagogisch medewerker. Afhankelijk van de leeftijd van het kind en de fase waarin het zich bevindt, kan de pedagogisch medewerker aansluiten op het spel van het kind en het kind uitdagen en inspireren. Er zijn diverse vormen van stimulans door de pedagogisch medewerker mogelijk, zowel één-op-één als in een groep. Hierbij is de inrichting van de groep en het materiaal erg belangrijk. Er wordt ook gebruik gemaakt van ontwikkelingsmaterialen, bijvoorbeeld vertelplaten en dagritmekaarten.

Piramide bevat projecten waar in een aantal weken met een bepaald thema gewerkt wordt. In deze weken wordt het thema langzaam opgebouwd door middel van vier stappen:

- Oriënteren: kennismaken met het onderwerp
- Demonstreren: waarnemen, ervaringen opdoen m.b.t. het onderwerp
- Verbreden: communicatie; taalproductie door het kind m.b.t. het onderwerp
- Verdiepen: nadenken, het geleerde toepassen in nieuwe situaties

NB: Wij zijn geen officiële VVE-locatie, dat betekent dat er **geen** kinderen met een VVE-indicatie op subsidiebasis van de gemeente geplaatst kunnen worden bij ons.

### 3. Sociale ontwikkeling

“Ben je moe? Wil je even rusten en zal ik dan voorlezen?” Mooi om te zien hoe kinderen zich al op jonge leeftijd bekommeren om een ander. Samen spelen, rekening houden met elkaar, inleven in een ander, samenwerken, ruzie maken en het leren oplossen, maar ook voor jezelf opkomen. Sociale vaardigheden die van groot belang zijn om op te groeien tot een gelukkig en zelfverzekerd mens.

#### 3.1 Leeftijdsgenoten

Kinderen leren ontzettend veel van- en met elkaar. Bij ons komen kinderen in contact met leeftijdsgenoten en krijgen zij de ruimte om in een veilige omgeving te oefenen met sociale vaardigheden. Spel is een natuurlijke manier om te leren delen, rekening te houden met elkaars wensen, op je beurt te wachten en plezier te hebben samen.

#### 3.2 Onderlinge contacten

De contacten tussen kinderen onderling stimuleren wij door kinderen elkaar te laten helpen. Het aantrekken van schoenen of iets aangeven tijdens de lunch bijvoorbeeld. Ook ondernemen we activiteiten waarbij kinderen elkaar nodig hebben. Zo mogen kinderen op de BSO regelmatig zelfstandig iets bakken. Daarbij heeft een kind dat nog niet zelfstandig een recept kan lezen de hulp nodig van een ouder kind. Ook ontmoeten kinderen elkaar tijdens vrij spel, zowel binnen als buiten.

Tijdens onderling contact, is de pedagogisch medewerker betrokken, maar grotendeels op de achtergrond aanwezig. Ze observeert de kinderen tijdens dit proces. Waar nodig begeleidt zij de kinderen tijdens het inzetten van sociale vaardigheden als luisteren, het aangeven van grenzen, rekening houden met elkaar of het voor zichzelf opkomen.

#### 3.3 Conflicten

Bij samenspel en onderling contact, horen soms ook conflicten. We vinden het belangrijk dat kinderen hiermee leren omgaan. De pedagogisch medewerker heeft een belangrijke invloed tijdens conflicthantering. Zo zorgt ze er in de eerste plaats voor dat kinderen zich emotioneel veilig voelen om onderlinge contacten aan te gaan. Daarnaast waakt ze over de algemeen geldende waarden en normen en grijpt in wanneer nodig om kinderen hieraan te herinneren.

Tijdens een conflict blijft de pedagogisch medewerker in eerste instantie op de achtergrond aanwezig en observeert zij het proces. Ze is betrokken en volgt wat er gebeurt, maar geeft kinderen altijd eerst de kans om een situatie zelf op te lossen. Als ze ziet dat zij er samen niet uit komen, biedt ze hulp. Ze vertelt wat ze ziet, stelt vragen om de situatie op te helderen en laat kinderen nadenken over een oplossing. De pedagogisch medewerker fungeert hierin als bemiddelaar, om te verbinden en te verzoenen. Zij doet dit op een rustige en vriendelijke manier.

#### 3.4 Uiten van emoties

Een kind mag zichzelf zijn en krijgt ruimte voor het uiten van emoties. Blijheid en enthousiasme zijn fijn, maar ook frustratie of verdriet mogen er zijn. Door het erkennen van emoties laten we, verbaal of non-verbaal, merken dat een kind mag voelen wat hij voelt. Pedagogisch medewerkers benoemen emoties die zij zien bij kinderen. Door het duiden van gevoelens neemt de lading hiervan af en leert een kind emoties onderscheiden en benoemen.

#### 3.5 Kinderparticipatie

Voor jezelf opkomen, keuzes durven maken en je eigen grenzen aangeven: belangrijke sociale vaardigheden die we stimuleren door kinderen inspraak of zeggenschap te geven, afgestemd op hun leeftijd. Zo kiezen jonge kinderen wat zij op hun boterham willen, maar krijgen oudere kinderen ruimte om mee te denken over o.a. een uitstapje. We laten kinderen hun eigen wensen kenbaar maken, maar leren ze ook om te luisteren naar anderen en respect te hebben voor de mening van een ander.

## 4. Normen en waarden

Normen en waarden geven richting aan ons bestaan: ze beïnvloeden ons doen en laten, ons zelfbeeld, ons zelfvertrouwen en onze relaties met anderen. Door kinderen te helpen normen en waarden te verhelderen, helpen we hen bewust te worden van hun eigen denken en handelen, met als achterliggend doel een groeiende zelfstandigheid, toenemend zelfvertrouwen en een zelfbewuste levenshouding.



### 4.1 Gezonde kinderopvang

Gezonde kinderopvang in de breedste zin van het woord, dat is waarvoor wij staan. Als 500<sup>e</sup> organisatie in Nederland met een coach 'gezonde kinderopvang' zetten wij ons dagelijks in om een gezonde leefstijl onder kinderen te bevorderen. De kinderopvang is een belangrijke plek om jonge kinderen een gezonde start te geven. Onze pedagogisch medewerkers zijn hierin een voorbeeld.

Binnen gezonde kinderopvang staan onder andere thema's als: voeding, bewegen, mediaopvoeding, seksuele ontwikkeling en zonbescherming centraal. Uit onderzoek blijkt dat aandacht voor een gezonde leefstijl bij jonge kinderen de kans op een gezondere leefstijl als volwassene vergroot. Daar dragen wij graag ons steentje aan bij.

### 4.2 Diversiteit

Ieder kind, maar ook iedere volwassene is uniek. Door ons karakter, ervaringen die we opdoen, maar ook de opvoedstijl die thuis gehanteerd wordt. Wat voor de een heel gewoon is, is voor de ander onbekend. Deze culturele verschillen zijn niet altijd gemakkelijk zichtbaar, omdat voor iedereen de eigen cultuur vanzelfsprekend is.

Wij leren kinderen dat niet iedereen hetzelfde is en dat dat oké is. Je mag zijn wie je bent. Door elkaar te leren kennen, is het gemakkelijker om je in een ander te verplaatsen. Dit maakt dat je elkaar beter begrijpt. De basis van de manier waarop wij met elkaar omgaan is respect.

### 4.3 Voorbeeldfunctie

Pedagogisch medewerkers zijn belangrijke personen in het leven van een kind, of zij nu 1 of 5 dagen per week komen. Ze zijn een klankbord, vraagbaak en veilige haven maar ook een voorbeeld. Kinderen pikken (onbewust) veel op. De eerste 7 jaar van hun leven leren zij vooral door imitatie. De pedagogisch medewerker is daarom een voorbeeld in taal en gedrag. Zij is zich bewust van haar voorbeeldfunctie waaraan kinderen zich kunnen spiegelen. Het voorbeeldgedrag van de pedagogisch medewerker is de belangrijkste speler tijdens bijbrengen of aanleren van waarden en normen.

### 4.4 Positief bekrachtigen

Positieve bekrachtiging is ontzettend waardevol voor een kind. We doen dit o.a. door te knipogen of te glimlachen, maar ook door het stellen van vragen. Als een kind een tekening komt laten zien, tonen we interesse en vragen we bijvoorbeeld wat het heeft getekend. In complimenten als 'heel mooi' of 'goed gedaan' zit een mening, een waardeoordeel, verpakt. Deze uitingen proberen we zoveel mogelijk te mijden. Een kind kan hierdoor onbewust afhankelijk worden van de mening van een volwassene en zijn eigen intrinsieke motivatie om iets te doen verliezen. We vinden het juist van groot belang dat een kind leert vertrouwen op zijn eigen kunnen. Een brede glimlach op zijn gezicht als iets is gelukt, laat een gevoel van trots zien. Hieraan hoeven wij niets toe te voegen.

#### 4.5 Vrijheid, grenzen en regels

Vrijheid vinden we belangrijk en zullen we daarom bieden waar mogelijk. Bijvoorbeeld met welk materiaal, met wie of hoe lang een kind ergens meespeelt. De pedagogisch medewerker is niet degene die alles voor het kind bepaalt. Door middel van vrijheid ontwikkelen kinderen o.a. zelfvertrouwen, zelfstandigheid, volgen van behoeften en interesse en keuzes maken.

Vrijheid betekent voor ons niet dat alles altijd kan of mag. Vrijheid is niet onbeperkt. De mate van vrijheid kan tussen kinderen ook verschillen. Ieder kind krijgt de vrijheid die het op dat moment aankan. Zo kan het zijn dat de ene 7-jarige wel zelfstandig in de speeltuin aangrenzend aan het plein mag spelen, maar dat een leeftijdsgenootje dit nog niet mag. Deze afspraken maken we natuurlijk altijd in overleg met ouders.

Binnen de groep gelden er regels en afspraken, een onderdeel van het bieden van structuur. Regels bieden houvast en hierdoor een gevoel van veiligheid. Kinderen weten op deze manier waar zij aan toe zijn, wat er van hen verwacht wordt en wat zij kunnen verwachten van de pedagogisch medewerker. Regels bakenen het gebied af waarbinnen een kind zich vrij kan bewegen. Zo gaan we bijvoorbeeld voorzichtig om met materialen op de groep, respecteren we elkaars mening en bewegen we binnen op een rustige manier.



#### 4.6 Begeleiden ongewenst gedrag

Wanneer een kind iets doet, wat tegen onze regels en afspraken ingaat, helpen we een kind hieraan herinneren. Dit doen we door het geven van positieve gedragsaanwijzingen, gedrag dat we graag willen zien. Bijvoorbeeld door te zeggen: 'in de gang lopen we rustig' in plaats van 'je mag niet rennen in de gang'. De boodschap is hetzelfde, maar het gevoel dat het oproept is anders.

We blijven kalm en vriendelijk en spreken op een rustige manier. Het gedrag van een kind heeft altijd een bepaalde intentie. De kunst is om deze te zien en hierop in te spelen. Als een kind blijft rennen door de gang, kun je zeggen 'ik zie dat je zin hebt om rennen, zullen we samen naar buiten gaan om daar te rennen?' Op deze manier maak je contact en erken je de behoefte van een kind. Ieder kind wil graag gezien en gehoord worden. Het voorkomt een negatieve situatie.

Tevens leggen we kort uit waarom we bepaald gedrag niet accepteren. We vertellen, passend bij de leeftijd van een kind, wat de gevolgen van dit gedrag zijn (voor een ander). Bijvoorbeeld: 'Met die auto was Tim aan het spelen. Ik snap dat jij er ook graag mee wil spelen, maar de auto afpakken mag niet. Dit maakt Tim verdrietig'. Wanneer de leeftijd van een kind het toelaat, bijvoorbeeld op de BSO, proberen we door middel van het stellen van vragen een kind te laten nadenken over zijn gedrag. Bijvoorbeeld: 'Wat levert dit gedrag voor jou op?' Of: 'Wat zou je anders kunnen doen?'. Op deze manier ontwikkelen kinderen empathisch vermogen.

## 5. Ontwikkeling volgen

### 5.1 Mentor

Ieder kind heeft een mentor: een pedagogisch medewerker die werkzaam is op de groep van het kind, meestal de medewerker die het kind het vaakst ziet. Vanzelfsprekend heeft iedere pedagogisch medewerker oog voor alle kinderen in de groep, maar let een mentor extra op het welbevinden en de ontwikkeling de mentorkinderen die zij onder haar hoede heeft.

Naast de mentor heeft het kind natuurlijk ook andere pedagogisch medewerkers om zich heen. Dat betekent dat ouders niet alleen contact hebben met de mentor, maar ook met alle andere medewerkers op de groep. Het betekent niet dat de mentor altijd aanwezig is.

In Bitcare is, voor zowel het kinderdagverblijf als de BSO, zichtbaar wie de mentor van een kind is.

### 5.2 Het volgen van de ontwikkeling

De mentor van het kind, volgt de ontwikkeling op de voet. Regelmatig, op verschillende momenten, observeert zij het kind om zo goed mogelijk te kunnen aansluiten bij de ontwikkelingsfase op dat moment. Voor kinderen van 0-4 jaar vullen wij hiervoor observatieformulieren in, waarbij de verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod komen. In onze informatieboekjes is per locatie gespecificeerd welke observatiemiddelen we gebruiken en op welke momenten deze worden ingevuld.

Na het invullen van deze observatiemiddelen ontvang je, van de mentor, een uitnodiging voor een 10-minutengesprek. In het 10-minutengesprek bespreken we het welbevinden en de ontwikkeling van je kind. Je bepaalt zelf of je gebruik wilt maken van de mogelijkheid tot dit gesprek.

### 5.3 Overdracht naar de basisschool

Wanneer je kind de overstap maakt naar de basisschool, dragen wij het ingevulde peutervolgformulier graag over. Zo is de nieuwe leerkracht voorbereid en goed geïnformeerd over de ontwikkeling van je kind, zodat hier op een passende manier op kan worden ingespeeld. Op deze manier zorgen we er samen voor dat de overgang naar het onderwijs soepel verloopt.

Naast het overdragen van dit formulier naar de basisschool kan het zijn dat de mentor van je kind graag een warme overdracht wil plannen met de leerkracht. In een persoonlijk gesprek kan zij het ingevulde peutervolgformulier dan mondeling toelichten. Een warme overdracht vindt plaats wanneer er bijzonderheden of zorgen rondom de ontwikkeling zijn, waarvan het prettig is dat de leerkracht hiervan op de hoogte is.

Zowel voor overdragen van het peutervolgformulier naar school als voor het plannen van een warme overdracht vragen wij vooraf schriftelijke toestemming van ouder(s). Zonder deze toestemming mogen wij geen gegevens overdragen.

### 5.4 Opvallend gedrag

Opgroeien en ontwikkelen gaat vaak vanzelf. Soms signaleren onze pedagogisch medewerkers (of onze pedagogisch coach) dat het minder vanzelfsprekend verloopt. Hiermee doelen we op gedrag dat niet in overeenstemming is met de leeftijd en/of ontwikkelingsfase van een kind. Wanneer het gedrag van een kind ons opvalt, zal de pedagogisch medewerker haar observatie bespreken met de ouder(s) om te kijken of zij zich hierin herkennen.

Waar nodig kunnen we een uitgebreide observatie uitvoeren om het gedrag specifiek(er) in kaart brengen. Deze uitkomsten bespreken we met de ouder(s), maar ook in het teamoverleg van de betreffende groep. Zo zijn alle pedagogisch medewerkers op de hoogte van de situatie.

Samen bekijken we op welke manier we het kind het best kunnen ondersteunen en welke aanpak het best werkt. We stellen een plan van aanpak op zodat alle pedagogisch medewerkers eenzelfde aanpak hanteren. We evalueren dit na een aantal weken en houden alle betrokkenen hiervan op de hoogte.

Wanneer ouders zelf vragen of twijfels hebben over de ontwikkeling van hun kind dan kunnen zij altijd een gesprek aanvragen met de mentor. Zij hoeven hier niet mee te wachten tot het 10-minutengesprek.

### 5.5 Ondersteuning

Wanneer pedagogisch medewerkers vragen hebben over de manier waarop zij een kind het best kunnen begeleiden, ondersteunen of stimuleren kan te allen tijde hulp worden gevraagd aan de pedagogisch coach (eventueel in samenwerking met de leidinggevende). In overleg wordt gekeken wie in de betreffende situatie het best ondersteuning kan bieden.

Soms blijkt dat een kind ondersteuning nodig heeft die wij niet kunnen bieden. In overleg kunnen we hulp inschakelen of je doorverwijzen naar externe partijen, denk bijvoorbeeld aan het consultatiebureau of een logopedist.

## 6. Kwaliteitszorg

Vanzelfsprekend voldoen onze vestigingen aan de eisen die de Wet Kinderopvang stelt, dat jaarlijks door de GGD wordt gecontroleerd. Daarnaast hebben we zelf protocollen, procedures, werkwijzen en bijvoorbeeld gedragsregels vastgelegd. We evalueren ons beleid geregeld en stellen het bij wanneer dat nodig is.

### 6.1 Pedagogisch medewerkers

Al onze pedagogisch medewerkers werken in (vast of tijdelijk) dienstverband. Zij beschikken over één van de in de CAO Kinderopvang genoemde opleidingseisen. Ook zijn alle medewerkers, ook onze stagiaires en vrijwilligers, in het bezit van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). De VOG toont aan dat een medewerker geen strafbare feiten heeft gepleegd waardoor hij niet met kinderen mag werken. Met deze VOG dient iedere nieuwe medewerker zich in te schrijven in het Personenregister Kinderopvang. Na het koppelen van de medewerker aan de organisatie, worden zij continu gescreend op strafbare feiten.

### 6.2 Stagiaires

We bieden op onze beide locaties beroepskrachten in opleiding een plek om zich in de praktijk te ontwikkelen tot gekwalificeerde (pedagogisch) medewerkers. De begeleiding van een stagiaire wordt uitgevoerd door een van de pedagogisch medewerkers op de betreffende groep, zij is de praktijkbegeleider. Samen hebben zij op regelmatige basis begeleidingsgesprekken waarin de vordering van de stage en het functioneren van de stagiaire aan bod komen.

Stagiaires ondersteunen in verschillende zaken, zoals het verzorgen en begeleiden van kinderen, verzorgen van maaltijden en het aanbieden van activiteiten. Naarmate een stage vordert mag een stagiaire steeds dingen meer zelfstandig gaan doen. Bijvoorbeeld het geven van een overdracht aan een ouder. Natuurlijk altijd onder toezicht van onze pedagogisch medewerkers, want zij zijn en blijven altijd eindverantwoordelijk.

### 6.3 Vrijwilligers

Binnen de kinderopvang mogen ook vrijwilligers actief zijn. Zij vervullen een waardevolle rol in het ondersteunen van de (pedagogisch) medewerkers. Een vrijwilliger is gekoppeld aan een medewerker, zij biedt ondersteuning en aansturing. In overleg worden de werkzaamheden van de vrijwilliger vastgelegd, denk aan: kinderen begeleiden tijdens een activiteit, verzorgen van maaltijden, begeleiden bij toiletgang of mee tijdens een uitstapje. De werkzaamheden worden altijd uitgevoerd ter ondersteuning, onze pedagogisch medewerkers zijn en blijven eindverantwoordelijk. Mocht er behoefte aan zijn, kunnen er begeleidingsgesprekken gevoerd worden tussen pedagogisch medewerker en vrijwilliger. Wanneer gewenst kan de leidinggevende ook aanschuiven.

### 6.4 Pedagogisch medewerker in ontwikkeling

Om te mogen werken in kinderopvang moeten medewerkers voldoen aan de kwalificatie-eis. Maar ook zonder kwalificerend diploma kunnen zij aan de slag, bijvoorbeeld als er een ontwikkeltraject tot pedagogisch medewerker wordt gevolgd. Dat is een leerwerktraject met als eindstation kwalificatie voor de functie van pedagogisch medewerker. Dit is ook bij ons, in beperkte mate, mogelijk. We houden ons hierbij aan de regels zoals beschreven in de CAO Kinderopvang, artikel 8.5.